

УДК 796.332+796.012.4

Синіговець І. В.

ORCID 0000-0002-4456-4399

Кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри спорту
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: senegovets@ukr.net

Філіпов В. В.

ORCID 0000-0002-8371-883X

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спорту,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: senegovets@ukr.net

Синіговець В. І.

ORCID 0000-0003-3781-115X

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання,
Глухівський національний педагогічний університету імені Олександра Довженка
(Глухів, Україна) E-mail: sinigovets_59@ukr.net

ОЦІНОЧНІ КРИТЕРІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ 16–17 РОКІВ ЗАСОБАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ

У сучасному футболі успішність змагальної діяльності залежить від багатьох факторів, основним з яких, за визначенням фахівців, є фізична підготовка спортсменів. В статті висвітлені питання вдосконалення педагогічного контролю фізичної підготовленості футболістів 16-17 років.

Педагогічний контроль є основним для отримання інформації про стан та ефективність діяльності футболістів. Його застосовують для оцінки ефективності засобів та методів тренування, визначення динаміки розвитку різних видів спортивної підготовки, планування навчально-тренувального процесу та прогнозування спортивних досягнень. Завдання педагогічного контролю: облік тренувальних та змагальних навантажень, визначення різних сторін підготовленості футболістів, виявлення можливостей досягнення запланованого спортивного результату, оцінка поведінки спортсмена на змаганнях. Основними методами педагогічного контролю є педагогічні спостереження та контрольні іспити (тести), що характеризують різні сторони підготовленості футболістів.

***Мета дослідження** – розробити оціночні критерії фізичної підготовленості футболістів 16–17 років засобами педагогічного контролю у процесі річного циклу спортивного тренування.*

***Методологія** дослідження спрямована на обґрунтування результатів педагогічного контролю, розробці кількісних і якісних критеріїв фізичної підготовленості юних футболістів у навчально-тренувальному процесі.*

***Наукова новизна** полягає у визначенні впливу тренувальних занять на показники фізичної підготовленості футболістів у результаті етапного педагогічного контролю, у розробці якісних і кількісних критеріїв оцінки прояву загальних і спеціальних якостей.*

***Висновки.** Визначено вплив тренувального процесу на показники фізичної підготовленості футболістів 16-17 років в умовах спортивного тренування. Розроблені міжгрупові критерії оцінки фізичної підготовленості юних футболістів за результатами педагогічного контролю у підготовчому періоді річного циклу спортивного тренування.*

***Ключові слова:** критерії оцінки, фізична підготовка, педагогічний контроль, футболісти.*

Постановка проблеми. Багато наукових і методичних праць присвячені теоретичним і методичним аспектам різних видів підготовки та особливостям розвитку загальних та спеціальних рухових здібностей юних футболістів (А. В. Антіпов, В. П. Губа, С. Ю. Тюленьков [5]; М. А. Годик, А. П. Скородумова [2]; С. І. Лебедев [4]; Є. В. Столітенко [9] та інші).

Досягнення високих спортивних показників залежить від відповідного рівня технічної, тактичної, фізичної підготовки гравців. Фізичну підготовленість не можна розглядати окремо, а варто представляти як складову єдиного цілого, у якому технічні рішення тісно взаємозалежні з фізичними, психічними, тактичними можливостями спортсмена, а також конкретними умовами зовнішнього середовища, в якому виконується спортивна дія.

Фізична підготовка має особливе значення у роботі з юними футболістами. По-перше, від рівня розвитку фізичних якостей і можливостей залежить оволодіння технічними прийомами гри і тактичними діями. По-друге, вплив засобів футболу на різносторонній фізичний розвиток і функціональний стан організму повністю залежить від рівня володіння навичками гри. Для того, щоб навантаження на заняттях було оптимальним, необхідно використовувати широкий арсенал загальнорозвивальних і підготовчих вправ. По-третє, роль фізичної підготовки юних футболістів на змаганнях починає суттєво впливати лише з 15-16 і особливо в 17-18 років, коли змагання проходять декілька днів поспіль [9].

Найважливішою ланкою управління є система комплексного контролю, що дає змогу оцінити підготовленість футболістів на всіх етапах навчально-тренувального процесу. Ефективна система комплексного контролю допомагає тренеру об'єктивно оцінити правильність обраного напрямку підготовки, постійно стежити за станом та динамікою тренуваності футболістів, вчасно коректувати навчально-тренувальний процес [6].

Педагогічний контроль є основним для отримання інформації про стан та ефективність діяльності футболістів. Його застосовують для оцінки ефективності засобів та методів тренування, визначення динаміки спортивної форми та прогнозування спортивних досягнень. Завдання педагогічного контролю: облік тренувальних та змагальних навантажень, визначення різних сторін підготовленості футболістів, виявлення можливостей досягнення запланованого спортивного результату, оцінка поведінки спортсмена на змаганнях. Основними методами педагогічного контролю є педагогічні спостереження та контрольні іспити (тести), що характеризують різні сторони підготовленості футболістів [8].

Сьогодні питання, пов'язані з розробкою методик контролю підготовленості спортсменів різних видів спорту, користуються підвищеною увагою з боку фахівців. Особливу актуальність має підбір адекватних засобів педагогічного контролю за підготовленістю юних спортсменів на етапі їх біологічного розвитку. Наявні розробки здебільшого носять фрагментарний характер і засновані на прямому запозиченні методів контролю висококваліфікованих спортсменів. Окремі спроби нормування рівня підготовленості юних футболістів не враховують сучасних вимог, запропоновані кількісні значення не мають експериментального обґрунтування.

Мета дослідження – розробити оціночні критерії фізичної підготовленості футболістів 16-17 років засобами педагогічного контролю у підготовчому періоді річного циклу спортивного тренування.

Методологія дослідження. Оцінка загальної фізичної підготовленості здійснювалась на основі представлених показників у програмі підготовки юних футболістів [3]. Відповідно до цих рекомендацій футболістів 16-17 років, що займаються за програмою ДЮСШ, використовувалися тести для визначення: швидкості – біг на 15 м та 30 м з місця та з ходу з положення «високого старту»; витривалості – біг на 400 м; спритності – човниковий біг 3x10м, швидко-силової підготовленості – стрибок угору та у довжину з місця.

Оцінка спеціальної фізичної підготовленості проводилась з використанням таких контрольних вправ: біг на 30 м з веденням м'яча; слалом (ведення м'яча), с; удар по м'ячу на дальність, укидання м'яча на дальність, м.

Для проведення досліджень були сформовані контрольна (КГ) й експериментальна (ЕГ) групи по 14 спортсменів у кожній. КГ група займалась за навчальною програмою, яка рекомендована для гурткової роботи з футболу в загальноосвітніх навчальних закладах [5], а ЕГ за навчальною програмою для дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву (СДЮШОР) [3].

Основним **методом** проведення дослідження був педагогічний експеримент, який тривав протягом підготовчого періоду річного циклу спортивного тренування, в програмі якого розроблялась диференційована програма розвитку загальних і спеціальних рухових якостей юних футболістів.

Результати проведених досліджень аналізувались на початку (оперативний контроль) та в кінці експерименту (етапний контроль). Під час аналізу отриманих даних зверталася увага на варіативність результатів по кожній контрольній вправі та їх відмінностей у кожній дослідній групі. Для порівняння використовувалися перехідні контрольні нормативи фізичної підготовки футболістів, які займаються за програмою ДЮСШ (табл. 1).

Таблиця 1

**Контрольні нормативи загальної (ЗФП) і спеціальної фізичної підготовки (СФП)
футболістів старшого віку, які займаються за програмою ДЮСШ**

Контрольна вправа (тест)	Вік спортсменів, років		
	16	17	18
ЗФП			
Біг на 15 м з місця, с	2,30	2,30	2,29
Біг на 15 м з ходу, с	1,82	1,80	1,80
Біг на 30 м з місця, с	4,30	4,20	4,10
Біг на 30 м з ходу, с	4,25	4,15	4,0
Біг на 400 м, с	61,0	60,0	59,0
Човниковий біг, 3x10, с	7,20	7,20	7,10
Стрибок угору з місця, см	47,0	50,0	52,0
Стрибок у довжину з місця, см	250	260	270
СФП			
Біг на 30 м з веденням м'яча, с	5,6	4,8	4,6
Удар по м'ячу на дальність, м	80	85	90
Укидання м'яча на дальність, м	21	23	26
Слалом (ведення м'яча), с	11,0	10,5	10,0

Результати етапного контролю фізичної підготовленості футболістів 16-17 років, які представлені у таблиці 2, свідчать про те, що у всіх випробуваннях в обох групах спостерігалось покращення показників рухового тестування. Загальний сумарний процентний приріст показників фізичної підготовленості КГ становив 40,6%, а в ЕГ – 89,9%, середній процентний приріст – 3,9% і 7,5% відповідно.

Результати етапного контролю показників ЗФП і СФП КГ футболістів результати достовірно не змінилися, але в кожному результаті тесту незначне покращення спостерігалось у всіх показниках. Загальний сумарний процентний приріст показників ЗФП становив 22,5%, середній процентний приріст – 2,7%, СФП – 18,6%, 4,65% відповідно. В ЕГ футболістів спостерігались такі процентні зміни показників: загальний процентний приріст ЗФП – 45,2%, середній процентний приріст – 5,65%; загальний процентний приріст СФП – 44,6%, середній процентний приріст – 11,2%.

Таблиця 2

**Порівняльний аналіз показників ЗФП і СФП футболістів
контрольної та експериментальної груп (n₁=n₂=14)**

№	Тести	Група, роки	На початку експерименту X ₁ ±Sx ₁	В кінці експерименту X ₂ ±Sx ₂	t	p	Приріст, %
ЗФП							
1.	Біг 15 м з місця, с	КГ	2,42±0,05	2,34±0,05	1,14	>0,05	3,31
		ЕГ	2,40±0,04	2,30±0,04	3,51	<0,01	4,17
2.	Біг 15 м з ходу, с	КГ	1,98±0,03	1,9±0,02	0,83	>0,05	4,04
		ЕГ	1,95±0,03	1,86±0,02	3,61	<0,01	4,62
3.	Біг 30 м з місця, с	КГ	4,60±0,05	4,45±0,05	2,00	>0,05	3,26
		ЕГ	4,65±0,04	4,35±0,04	5,63	<0,001	6,45
4.	Біг 30 м з ходу, с	КГ	4,31±0,05	4,23±0,05	1,14	>0,05	1,86
		ЕГ	4,34±0,05	4,16±0,04	2,65	<0,05	4,15
5.	Біг 400 м, с	КГ	69,2±2,36	68,4±2,34	0,67	>0,05	1,16
		ЕГ	68,3±2,5	65,2±2,6	0,85	<0,05	4,54
6.	Човниковий біг 3x10 м, с	КГ	8,0±0,08	7,53±0,08	0,07	<0,05	5,88
		ЕГ	7,9±0,08	7,35±0,07	0,79	>0,05	6,96
7.	Стрибок угору з місця, см	КГ	44,3±0,6	45,10±0,50	1,03	>0,05	1,81
		ЕГ	43,1±0,5	48,8±0,6	4,74	<0,001	13,2
8.	Стрибок у довжину з місця, см	КГ	245,4±2,50	247,2±2,20	0,84	>0,05	0,73
		ЕГ	246,6±2,51	249,4±2,21	3,53	<0,05	1,14
СФП							
1.	Біг 30 м з веденням м'яча, с	КГ	5,6±0,27	5,1±0,31	1,55	>0,05	8,93
		ЕГ	5,5±0,30	4,9±0,26	2,51	<0,05	10,91
2.	Удар по м'ячу на дальність, м	КГ	77,1±1,25	80,25±1,38	1,82	>0,05	4,09
		ЕГ	77,3±1,30	82,18±1,42	2,61	<0,05	6,31
3.	Укидання м'яча на дальність, м	КГ	20,8±1,54	21,6±1,61	2,00	>0,05	3,85
		ЕГ	20,6±1,44	23,9±1,74	2,63	<0,05	16,02
4.	Слалом (ведення м'яча), с	КГ	11,5±1,26	11,3±1,25	1,10	>0,05	1,74
		ЕГ	11,4±1,21	10,1±1,21	2,61	<0,05	11,40

У результаті етапного контролю визначені достовірні відмінності між показниками футболістів ЕГ групи ($p < 0,05$), у КГ достовірних відмінностей не виявлено ($p > 0,05$).

З метою диференціації та перспектив подальшого планування навчально-тренувального процесу, на наш погляд, є використання інтегративної оцінки в системі спортивного відбору. Беручи за основу середню величину інтегративної оцінки (X) та середньоквадратичні (S) відхилення за порівняльними шкалами, можна визначити якісну оцінку результатів тестування. При порівнянні різних шкал відмічалось, що для потреб спортивного відбору найбільш доцільно використовувати сигмоподібні 5 і 12-бальні шкали (табл. 3). Використання сигмальних шкал для оцінки тестових результатів доцільно тільки в однорідних сукупностях, розподілених за нормальним законом. Середня величина є вкрай чутливою до порушення асиметричного розподілу, а середньоквадратичне відхилення – до зміщення ексцесу [6; 7].

Таблиця 3

Оцінка і границі дванадцятибальної сигмальної шкали результатів тестування

Оцінка		Границі сигмальних відхилень
якісна	кількісна, бали	
низька (незадовільно)	1	нижче $X - 2,5 * S$
	2	від $X - 2,5 * S$ до $X - 2,0 * S$
	3	від $X - 2,0 * S$ до $X - 1,5 * S$
нижча за середню (задовільно)	4	від $X - 1,5 * S$ до $X - 1,0 * S$
	5	від $X - 1,0 * S$ до $X - 0,5 * S$
	6	від $X - 0,5 * S$ до X
вище за середню (добре)	7	від X до $X + 0,5 * S$
	8	від $X + 0,5 * S$ до $X + 1,0 * S$
	9	від $X + 1,0 * S$ до $X + 1,5 * S$
висока (відмінно)	10	від $X + 1,5 * S$ до $X + 2,0 * S$
	11	від $X + 2,0 * S$ до $X + 2,5 * S$
	12	вище $X + 2,5 * S$

Комплексна якісна оцінка рівнів фізичної підготовленості футболістів 16-17 років за дванадцятибальною сигмальною шкалою була визначена в межах від 12–144 балів (табл. 4).

Таблиця 4

Комплексна якісна оцінка загальної та спеціальної фізичної підготовленості футболістів 16-17 років

Якісна оцінка, бали			
низька	нижча за середню	вища за середню	висока
≤ 36	37–72	73–108	109–144

Результати статистичної обробки експериментальних даних та їх статистична інтерпретація на етапах оперативного й етапного педагогічного контролю дозволили визначити якісні та кількісні критерії ЗФП і СФП футболістів 16-17 років, які представлені в таблицях 5–6.

Таблиця 5

Якісні та кількісні критерії загальної фізичної підготовленості футболістів 16-17 років за результатами оперативного і етапного контролю

Оцінка	Біг 15 м з місця, с		Біг 15 м з ходу, с		Біг 30 м з місця, с		Біг 30 м з ходу, с		Біг 400 м, с		Човниковий біг 3x10 м, с		Стрибок угору з місця, см		Стрибок у довжину з місця, см		
	якісна	бали	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	
Оціночні критерії результатів тестування оперативного контролю																	
низька	1	≥2,55	≥2,50	≥2,06	≥2,03	≥4,73	≥4,75	≥4,43	≥4,46	≥75,1	≥74,55	≥8,20	≥8,10	≤42,80	≤41,85	≤239,1	≤240,3
	2	2,52	2,48	2,04	2,01	4,70	4,73	4,41	4,44	73,92	73,30	8,16	8,06	43,10	42,10	240,4	241,5
	3	2,50	2,46	2,03	2,00	4,68	4,71	4,38	4,41	72,74	72,05	8,12	8,02	43,40	42,35	241,6	242,8
нижча за середню	4	2,47	2,44	2,01	1,98	4,65	4,69	4,36	4,39	71,56	70,80	8,08	7,98	43,70	42,6	242,9	244,1
	5	2,45	2,42	2,00	1,97	4,63	4,67	4,33	4,36	70,38	69,55	8,04	7,94	44,0	42,85	244,1	245,3
	6	2,42	2,40	1,98	1,95	4,60	4,65	4,31	4,34	69,2	68,30	8,00	7,90	44,30	43,10	245,4	246,6
вище за середню	7	2,40	2,38	1,97	1,94	4,58	4,63	4,28	4,31	68,02	67,05	7,96	7,86	44,60	43,35	246,6	247,8
	8	2,37	2,36	1,95	1,92	4,55	4,61	4,26	4,29	66,84	65,80	7,92	7,82	44,90	43,60	247,9	249,1
	9	2,35	2,34	1,94	1,91	4,53	4,59	4,23	4,26	65,66	64,55	7,88	7,78	45,20	43,85	249,1	250,4
висока	10	2,32	2,32	1,92	1,89	4,50	4,57	4,21	4,24	64,48	63,30	7,84	7,74	45,50	44,10	250,4	251,6
	11	2,30	2,30	1,91	1,88	4,48	4,55	4,18	4,21	63,30	62,05	7,80	7,7	45,80	44,35	251,6	252,8

Оцінка		Біг 15 м з місяця, с		Біг 15 м з ходу, с		Біг 30 м з місяця, с		Біг 30 м з ходу, с		Біг 400 м, с		Човниковий біг 3x10 м, с		Стрибок угору з місяця, см		Стрибок у довжину з місяця, см	
якісна	бали	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
	12	<2,30	<2,30	<1,91	<1,88	<4,48	<4,55	<4,18	<4,21	<63,3	<62,05	<7,80	<7,7	>45,80	>44,35	>251,6	>252,8
Оціночні критерії результатів тестування етапного контролю																	
низька	1	≥2,47	≥2,40	≥1,95	≥1,91	≥4,58	≥4,45	≥4,36	≥4,26	≥74,25	≥71,70	≥7,73	≥7,51	≤43,85	≤47,3	≤241,70	≤243,88
	2	2,44	2,38	1,94	1,90	4,55	4,43	4,33	4,24	73,08	70,40	7,69	7,47	44,10	47,6	242,80	244,98
	3	2,42	2,36	1,93	1,89	4,53	4,41	4,31	4,22	71,91	69,10	7,65	7,44	44,35	47,9	243,90	246,09
нижча за середню	4	2,39	2,34	1,92	1,88	4,50	4,39	4,28	4,2	70,74	67,80	7,61	7,40	44,60	48,2	245,00	247,19
	5	2,37	2,32	1,91	1,87	4,48	4,37	4,26	4,18	69,57	66,50	7,57	7,37	44,85	48,5	246,10	248,30
	6	2,34	2,30	1,90	1,86	4,45	4,35	4,23	4,16	68,4	65,20	7,53	7,33	45,10	48,8	247,20	249,40
вище за середню	7	2,32	2,28	1,89	1,85	4,43	4,33	4,21	4,14	67,23	63,90	7,49	7,30	45,35	49,1	248,30	250,51
	8	2,29	2,26	1,88	1,84	4,40	4,31	4,18	4,12	66,06	62,60	7,45	7,26	45,60	49,4	249,40	251,61
	9	2,27	2,24	1,87	1,83	4,38	4,29	4,16	4,1	64,89	61,30	7,41	7,23	45,85	49,7	250,50	252,72
висока	10	2,24	2,22	1,86	1,82	4,35	4,27	4,13	4,08	63,72	60,00	7,37	7,19	46,10	50,0	251,60	253,82
	11	2,22	2,20	1,85	1,81	4,33	4,25	4,11	4,06	62,55	58,70	7,33	7,16	46,35	50,30	252,70	254,93
	12	<2,22	<2,20	<1,85	<1,81	<4,33	<4,25	<4,11	<4,06	<62,55	<58,70	<7,33	<7,16	>46,35	>50,30	>252,70	>254,93

Таблиця 6

**Якісні та кількісні критерії
спеціальної фізичної підготовленості футболістів
16-17 років за результатами оперативного і етапного контролю**

Оцінка		Біг на 30 м з веденням м'яча, с		Удар по м'ячу на дальність, м		Укидання м'яча на дальність, м		Слалом (ведення м'яча), с	
якісна	бали	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
Оціночні критерії результатів тестування оперативного контролю									
низька	1	≥6,28	≥6,25	≤73,98	≤74,05	≤16,95	≤17,0	≥14,65	≥14,43
	2	6,14	6,10	74,60	74,70	17,72	17,72	14,02	13,82
	3	6,01	5,95	75,23	75,35	18,49	18,44	13,39	13,22
нижча за середню	4	5,87	5,80	75,85	76,00	19,26	19,16	12,76	12,61
	5	5,74	5,65	76,48	76,65	20,03	19,88	12,13	12,01
	6	5,60	5,50	77,10	77,30	20,80	20,6	11,50	11,40
вище за середню	7	5,47	5,35	77,73	77,95	21,57	21,32	10,87	10,80
	8	5,33	5,20	78,35	78,60	22,34	22,04	10,24	10,19
	9	5,20	5,05	78,98	79,25	23,11	22,76	9,61	9,59
висока	10	5,06	4,90	79,60	79,90	23,88	23,48	8,98	8,98
	11	4,93	4,75	80,23	80,55	24,65	24,2	8,35	8,38
	12	<4,93	<4,75	>80,23	>80,55	>24,65	>24,2	<8,35	<8,38
Оціночні критерії результатів тестування етапного контролю									
низька	1	≥5,85	≥5,55	≤76,80	≤78,63	≤17,58	≤19,60	≥14,43	≥13,13
	2	5,70	5,42	77,49	79,34	18,38	20,40	13,80	12,52
	3	5,55	5,29	78,18	80,05	19,19	21,30	13,18	11,92
нижча за середню	4	5,40	5,16	78,87	80,76	19,99	22,20	12,55	11,31
	5	5,25	5,03	79,56	81,47	20,80	23,0	11,93	10,71
	6	5,10	4,90	80,25	82,18	21,60	23,90	11,30	10,10
вище за середню	7	4,95	4,77	80,94	82,89	22,41	24,80	10,68	9,50
	8	4,80	4,64	81,63	83,60	23,21	25,60	10,05	8,89
	9	4,65	4,51	82,32	84,31	24,02	26,50	9,43	8,29
висока	10	4,50	4,38	83,01	85,02	24,82	27,40	8,80	7,68
	11	4,35	4,25	83,70	85,73	25,63	28,30	8,18	7,08
	12	<4,35	<4,25	>83,70	>85,73	>25,63	>28,30	<8,18	<7,08

Висновки. У процесі педагогічного контролю був виявлений вихідний й етапний рівень загальної та спеціальної фізичної підготовленості футболістів 16–17 років.

Розглянуто основні положення педагогічного контролю фізичної підготовки на етапі спеціалізованої базової підготовки юних футболістів та розроблені оціночні критерії рівнів загальної та спеціальної підготовленості футболістів 16–17 років в підготовчому періоді річного циклу спортивного тренування.

References

1. Антипов А. В., Губа В. П., Тюленьков С. Ю. Диагностика и тренировка двигательных способностей в детско-юношеском футболе: научно-методическое пособие. Москва : Советский спорт, 2008. 152 с.
Antipov, A. V., Guba, V. P., & Tyulenkov, S. Yu. (2005). Diagnostika i trenirovka dvigatel'nykh sposobnostey v detsko-yunosheskom futbole: nauchno-metodicheskoye posobiye [Diagnostics and training of motor abilities in children and youth football: scientific and methodological manual]. Moscow, Russia : Soviet sport.
2. Годик М. А., Скородумова А. П. Комплексный контроль в спортивных играх. Москва : Советский спорт, 2010. 336 с.
Godik, M. A., Skorodumova, A. P. (2010). Kompleksnyy kontrol' v sportivnykh igrakh [Complex control in sports games]. Moscow, Russia: Soviet sport.
3. Костюкевич В. М., Шамардин В. М., Воронова В. И. Футбол : навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву. Київ : Республіканський науково-методичний кабінет, 2015. 148 с.
Kostyukevich, V. M., Shamardin, V. M., Voronova, V. I. (2015). Futbol : navchal'na prohrama dlya dytyachoyunats'kykh sportyvnykh shkil, spetsializovanykh dytyachoyunats'kykh shkil olimpiys'koho rezervu [Football : a curriculum for children and youth sports schools, specialized children and youth schools of the olympic reserve]. Kyiv, Ukraine : Republican Scientific and Methodological Office.
4. Лебедев С. И. Фізична підготовка і методика розвитку рухових якостей футболістів. *Спортивні ігри*. 2018. №2(8). С. 29–34.
Lebedev, S. I. (2018). Fizychna pidhotovka i metodyka rozvytku rukhovyykh yakostey futbolistiv [Physical training and methods of development of motor qualities of football players.]. *Sports games*, №2 (8), 29–34.
5. Навчальна програма для гуртків з футболу в 1-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів. Retrieved from URL: <http://f.lekciya.com.ua/informatika/3129/index.html>.
Navchal'na prohrama dlya hurtkiv z futbolu v 1-11 klasakh zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv [Curriculum for football clubs in grades 1-11 of secondary schools]. *Education.ua*. Retrieved from <http://f.lekciya.com.ua/informatika/3129/index.html>.
6. Пшибыльский В. Комплексный контроль в системе многолетней подготовки футболистов детского и юношеского возраста : автореф. дис. ... д-ра наук по физ. воспитанию и спорту: 24.00.01. Киев., 1998. 33 с.
Przybylskiy, V. (1988). Kompleksnyy kontrol' v sisteme mnogoletney podgotovki futbolistov detskogo i yunosheskogo vozrasta [Comprehensive control in the system of long-term training of football players of children and youth]: Extended abstract of doctor of Science in Phys. education and sports: 24.00.01. Kyiv, Ukraine.
7. Сергієнко Л. Системи оцінки фізичного розвитку та рухової підготовленості людини. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2008. № 1. С. 20–27.
Sergienko, L. (2008). Systemy otsinky fizychnoho rozvytku ta rukhovoї pidhotovlenosti liudyny [Systems for assessing physical development and motor fitness]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia – Sports Bulletin of the Dnieper*, 1, 20–27.
8. Сергієнко Л. П. Спортивна метрологія : теорія і практичні аспекти: підручник. Київ : КНТ, 2010. 776 с.
Sergienko, L. P. (2010) Sportyvna metrolohiya : teoriya i praktychni aspekty [Sports metrology : theory and practical aspects]: a textbook. Kyiv, Ukraine : KNT.
9. Столітенко Є. В. Фізичне виховання учнів 1–11 класів у процесі занять футболом. Київ, 2011. 300 с. Retrieved from URL: <http://www.aafu.org.ua/data/library/library5.pdf>.
Stolitenko, E. V. (2011). Fizychnе vykhovannya uchniv 1-11 klasiv u protsesi zanyat' futbolom [Physical education of students 1–11 classes in the process of football]. Kyiv, Ukraine. 300 p. Education.ua. Retrieved from <http://www.aafu.org.ua/data/library/library5.pdf>.

Synihovets I.

ORCID 0000-0002-4456-4399

*Ph.D. in Physical education and Sports, Associate professor
Associate professor of the department of Sport,
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: senegovets@ukr.net*

Filipov V.

ORCID 0000-0002-8371-883X

*Ph.D. in Pedagogicals Sciences, associate professor
Associate professor of the department of Sport,
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: E-mail: senegovets@ukr.net*

Synihovets V.

ORCID 0000-0003-3781-115X

*Ph.D. in Pedagogicals Sciences, associate professor
Associate professor of the department of theory and methods of physical Education,
Glukhiv national pedagogical university named after Alexander Dovzhenko
(Glukhiv, Ukraine) E-mail: sinigovets_59@ukr.net*

EVALUATION CRITERIA OF PHYSICAL PREPAREDNESS OF FOOTBALL PLAYERS OF 16-17 YEARS BY MEANS OF PEDAGOGICAL CONTROL

In modern football, the success of competitive activities depends on many factors, the main of which, according to experts, is the physical training of athletes. The article highlights the issues of improving the pedagogical control of physical fitness of football players aged 16-17.

Pedagogical control is essential for obtaining information about the status and effectiveness of football players. It is used to assess the effectiveness of training tools and methods, determine the dynamics of development of various types of sports training, planning the training process and forecasting sports achievements. The tasks of pedagogical control are: accounting for training and competitive loads, determining the various aspects of football players' training, identifying opportunities to achieve the planned sports result, assessing the athlete's behaviour at competitions. The main methods of pedagogical control are pedagogical observations and control tests, which characterize the various aspects of football players' training.

Purpose. *The aim of study is to develop evaluation criteria for the physical fitness of football players aged 16-17 by the means of pedagogical control in the process of the annual cycle of sports training.*

Results. *The main provisions of pedagogical control of physical training at the stage of specialized basic training of young football players are considered and evaluation criteria for the levels of general and special training of football players aged 16-17 are developed.*

Methodology *of the research is aimed at substantiating the results of pedagogical control, development of quantitative and qualitative criteria of physical fitness of young football players in the educational and training process.*

Scientific novelty. *It has been determined the impact of training on the indicators of physical fitness of football players as a result of stage-by-stage pedagogical control, in the development of qualitative and quantitative criteria for assessing the manifestation of general and special qualities.*

Conclusion. *The influence of the training process on the indicators of physical fitness of football players aged 16-17 in the conditions of sports training is determined. Intergroup criteria for assessing the physical fitness of young football players based on the results of pedagogical control in the preparatory period of the annual cycle of sports training have been developed.*

Key words: *evaluation criteria, physical training, pedagogical control, football players.*

Стаття надійшла до редакції 15.10.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор О. К. Проніков